

Amásodik gyermek neméről dönthetne a szülő

Megosztó a kérdés: fiú legyen vagy lány?

Mindegy, csak egészséges legyen – halljuk a legtöbbször, ha a gyermeküket váró szülőket arról kérdezzük, fiút vagy lányt szeretnének. A népi bölcsességeken és „biztos tippeken” túl a nagyobbik kormánypárt javaslata új lehetőséget kínál azoknak, akiknek mégsem mindegy.

Országgyűlési határozati javaslatot nyújtott be a születendő gyermek nemének megválasztásához szükséges jogi lépésekről az MSZP. Eszerint nemcsak a genetikailag öröklődő, nemhez kötődő betegségek esetén, hanem már második gyermekük világra jövele előtt is dönthetnének annak neméről a párok. Ez szerintük növelhetné a szülési kedvet az országban. Míg a koalíciós partner testületileg egyelőre nem fejtette ki véleményét a beadványról, a Fidesz és az MDF a természet rendjébe való beavatkozás-ként értékeli azt.

Néhány országban, például az Egyesült Államokban, Hollandiában már engedélyezett az eljárás, s Magyarországon sem először vetődik fel bevezetése: a kormány két éve SMS-ben kérte a lakosság véleményét arról, két azonos nemű gyermek megszületése után legyen-e lehetőségük a szülőknek a harmadik gyermek nemének megválasztására. A szondázást semmilyen konkrét lépés nem követte.

Dr. Resch Béla, a szegedi szülészeti és nőgyógyászati klinika professzora elmond-

ta, hazánkban a születendő gyermek nemének megválasztására eddig csak a nemhez kötődő örökletes betegségek, például a vérzékenység elkerülése érdekében volt lehetőség, s ez esetben dönthettek a szülők a terhesség művi megszakításáról. A szakember úgy véli, talán javulnának a népesedési mutatók, ha a javaslatot elfogadnák. Tapasztalatai szerint azonban nem jellemző, hogy egy pár azért ne vállalna további gyermeket, mert mondjuk lány – és két lányuk már van. Arra figyelmeztet: az eljárások során mindig mérlegelni kell a rizikót és a várható hasznot.

Szabad-e a természet rendjébe ilyen formában beavatkozni? Dr. Horváth Emese, az Orvosi Genetikai Intézet egyetemi adjunktusa aggályait fejezi ki: tartana a nemek természetes egyensúlyának megbomlásától. A második gyermek nemének megválasztását „kicsit korainak” tartja, de a harmadik utód már talán engedélyezné.

Az ötvenéves csongrádi László Mihályné hat gyermeket nevelt férjével: öt fiút és egy lányt. Úgy véli, ha csak fiúk születtek volna, s még vállalnának újabb babát, talán megfontolná, vállalkozzon-e az eljárásra. – Alapvetően nem túl szimpatikus az ötlet, de még mindig jobb, mint ha csak egykék lennének. Hátha mégis több csecsemő születne így. Mindenesetre az igazi problémát inkább a megélhetés jelenti – mondja.

Medgyesi Konstantin két kislány boldog édesapjaként úgy meséli, amikor feleségével összeházasodtak, nem gondoltak azzal, fiuk vagy lányuk szülessen-e. – A természetre bízunk. Ha úgy adódik, hogy újra babát várunk, persze, boldog lennék, ha kislány lenne, de sem én, sem a feleségem nem szólna bele a természet rendjébe.

GELEGONYA EDINA

Alkalmazkodtak a megváltozott viszonyokhoz a vendéglátósok

Új szokások a régi ötösön

A szatymazi körforgalom melletti Postakocsi csárdánál és benzinkútnál alig van forgalom

Fotók: Schmidt Andrea

Az átutazók számának csökkenésével, a külföldiek eltűnésével a helyiekre specializálódtak a vendéglátóhelyek a régi ötös út mentén. Kistelektől Szegedig autóztunk, összesen öt kamion és négy teherautó jött szembe. Sokkal kevesebb baleset történik, mint az autópálya átadása előtt.

A kocsi félre áll, a motorháztetőre kockás terítő és szendvicsek kerülnek – egy család ebédel a régi ötös út mellett Szeged után, az autópályára fölvezető körforgalmon túl. Nem sietnek. Mi sem rohanunk, pedig megtehetnénk: előttünk szabad a pálya, alig van forgalom.

– Kihalt – jellemzi az utat a Szatymaz felé először útból eső kocsmá alkalmazottja. Vendég nincs, így ő is ebédel. A szemben álló bódében nagyobb az élet: Laci törzsvendég játékgépezik, egy sofőr rántott húsos szendvicset vásárol. Szerinte sokkal kevesebb erre a sztráda átadása óta. „Egyébként: hála istennek.” Arra sétál Kati, beköszön. Két újabb vendég, Varga István és Urbanovich Tivadar érkezik Kecskemétről.

– Most nagyobb a forgalom a megszokottnál. Mi direkt erre járunk, mert kevesebb az autó, ezért szinte ugyanúgy lehet haladni, mint az autópályán – közlik, és kérnek egy-egy kávét.

– Kiszámíthatatlan a büfé forgalma. A szendvicsek és a kávé fogy a legjobban, a sofőrök ezt vásárolják – mondja Andrea, és kiszolgálja az új vendéget, aki sört és körtepalinkát kér. Neki lehet, ő nem vezet.

A Postakocsi csárdában belenézünk az étlapba, és megállapítjuk: jók az árak. Tömeg még sincs, a kerthelyiségben csak három asztalnál ebédelnek. A pincértől, Balázs Péterrel megtudjuk: az M5-ös megépítése óta a külföldiek eltűntek, csak néhány átutazó áll meg náluk. A legtöbb vendégük szatymazi, vagy más környéki településről való.

A helyiek tartják el a Fortuna benzinkutat is, jórészt a sándorfalviak, szatymaziak, a Balástya és Szeged között ingázók tankolnak itt dízelt vagy 95-ös benzint. Külföldit ritkán látnak.

Ahogy tovább hajtunk, gyümölcsfákat, rendben tartott házakat éppúgy látunk, mint összedőlt tanyát. Megállunk az „Istanbul Restorant” előtt, ami „szabadság miatt zárva”. Az épület állagából ítélve hosszú szabadság lehet, de azért a kézzel írt étlap kint van az ablakban. Ahogy Ali, a „tulaly” telefonszáma is.

– Ha két évvel ezelőtt jönnek, nem tudtak volna leparkolni. Nem lett volna hely – fogad Török Melinda, a Napraforgó étterem felszolgálója. Tegnap viszont akár kispályás focimeccset is játszhattunk volna a kamionok számára kialakított parkolóban. A Balástya hatá-

rában álló vendéglőből a kamionosok elmaradtak, most a helyieket próbálják akciókkal ide csábítani. Hétfévente például ezer forintért adnak levest, főételt, savanyúságot és desszertet. Állítólag bejön, kistelekiek, sándorfalviak és balástyaik járnak ide. Most éppen egy üzletkötő, aki remekül összefoglalja, amit mi is tapasztaltunk:

– Maximálisan megváltoztatta az autópálya az ötös út életét. A korábban az átmenő forgalomból élő éttermek a fennmaradásért küzdenek. Aki tudja, a helyi viszonyokra, az itt élőkre alakítja át a kínálatot.

Visszaforodunk Szegedre. A kettős körforgalomig négy teherautóval és öt kamionnal találkozunk. Szembe jön két kerékpáros is.

GONDA ZSUZSANNA

A gyalogosok már nyugodtan átkelhetnek az úton

A körút nem kizárólag urbánus fogalom, faluhelyen is létezik

Szőlőlugas az ásoththalmi Champs-Elysées-n

Garamvölgyi Lászlóné és kislánya, Lili. Ezen a körúton nem zörög a trolis

A SZEGEDI ERDŐK ATYJA

Kiss Ferenc, a körút és a helyi általános iskola névadója 1860-ban született a Sopron megyei Szilsárkányban, egyszerű parasztszülői nyolcadik gyermekeként. A selmecbányai Erdészeti Akadémián szerzett erdőmérnöki oklevelet, majd 1885-ben erdőosztályvezető Szegedre került, hogy felügyelje a város körüli, állami kezelésbe adott erdőket. Szívügye volt az Alföld homokterületeinek betelepítése, nem véletlenül nevezte Györfly István a „szegedi erdők atyjának”.

Egy körúton ritkán pöfög csotrogány, ketyerő, csettegő – ennyi néven nevezik a környéken az eskábált háztáji kocsikat –, de nem megszokott tartozék a fűnyíró sem. Pedig tévedés lenne azt hinni, a körút kizárólag urbánus kategória: Ásoththalmon is létezik. A Budapestről érkezők legnagyobb meglepetésére.

Ha az ember a faluba érve szinte rögtön lefordul Ásoththalmom főutcájáról, meglepődhet az utcanév-tábla láttán. Ez áll rajta: „Kiss Ferenc körút”. A körút legtöbbször számára városi jelenség – ez indokolta elhatározásunkat: körbenéztünk Ásoththalmom körútján.

Garázsoltot, kozmetikát vagy fodrászatot például hiába is keresnénk, egyedül egy gumiszerviz reprezentálja a szolgáltató szektort errefelé. De kinek is hiányozna bármi, ha megpillantja a pazar szőlőlugasokat? A betonút keskeny, két autó alig fér el egymás mellett – nem egy Champs-Elysées, viszont mindkét oldalán széles, ápolt pázsítás húzódik a házak előtt, betontenger helyett. Megszokott tartozék tehát a fűnyíró – végre egy élhető körút!

A 14 éves Ördögh Tímeát azért állítjuk meg, hogy megtudjuk: milyen érzés a „belfaluban” lakni, s hogy nem furcsállja-e a körút jelzést. – Itt lakunk, mióta Ásoththalmom Ásoththalmom, azóta így hívják

ezt az utat. Nem tudom, miért lett belőle körút, de nem is izgatott különösebben – meséli, miközben egy háztáji pöfög el mellettünk, nyergében idős házaspárral.

– Jobb, mint a város, csendesebb – vélekedik Tímea, s szemben lakó szomszédja, Garamvölgyi Lászlóné is egyetért ezzel. Neki csak van tapasztalata: mielőtt egy éve kiköltöztek, a szegedi Csongrádi sugárúton lakott.

– Itt nem zörög a trolis. Villamos

sem csilingel. Hatszor elmegy a busz, ennyi – mondja, miközben kislánya, a kétéves, szőke Lili öntelent szaladgál a pázsiton egy légy-csapóval a kezében. Most lett kész a hintája is. – Egy panellakás egymillióból már fullos, ezen a házon viszont mindig van mit csinósítani – mutat sárgára vakolt családi hajlékukra Garamvölgyiné, majd hozzátesszi: a falusi nyugalom előnyeit nem csak ők élvezik. – A férjem kollégái Rókuson, panelban laknak, de minden hét végén járnak hozzánk, élvezik a friss levegőt.

Az idős Sánta Ferencné sem emlékszik már az utcanév keletkezésének történetére. Tíz éve éppen akkor költöztek ide, amikor aszfal-

tozták az utat. – Néha akkora forgalom van, hogy csak na – meséli. Kissé továbbhaladva a magyarázatot is megjelöljük: itt található a futballpálya, valamint a Bedő Albert Erdészeti Szakiskola is. Sőt egy „turpisságra” is rájövünk: a körút csupán „háromnegyedes”, nem ér teljesen körbe.

Talán néhány lakosnak ezért szerepel Kiss Ferenc utca a személyi igazolványában. Ám kételyeinket eloszlatja Petró Ferenc polgármester: körülról van szó. – A napokban budapesti vendégeinknek mutattam be a falut, ők is meglepődtek, amikor hallottak a körútról, amelynek története egyébként a hetvenes évekig nyúl vissza – a település rendezési tervének készítésekor ez a semjékes terület fontos szerepet kapott, többek között a szakiskola megközelíthetősége miatt. Kis túlzással a fél falu erre épült – ad indoklást a minősítésre. A körút 1280 méter hosszú, azért tudja ilyen pontosan, mert nemrég újították fel aszfaltját. Kellett is, hiszen az iskolába menet több mint háromszázán fordulnak meg itt naponta, nem is beszélve a bajnoki labdarúgómeccsek idejéről.

R. TÓTH GÁBOR

Végre egy élhető körút: betontenger helyett szőlőlugas

Fotó: Frank Yvette